

Gebruik openbare grond voor K&L en toebehoren

Nutsbedrijf

Telecom

Geen Nuts of Telecom

Kabel of leiding

Regel-/schakelkast

Kabel

PoP/AoP

Kabel of leiding

Regel-/schakelkast

Vergunning

Vergunning

Instemming

Instemming

Vergunning

Vergunning

Vergunning en bestemmingsplan

Erfpacht

Erfpacht

Recht van opstel

Recht van opstel

Verkoop grond

Verkoop grond

Vergunning en recht van opstal

Instemming en recht van opstal

NB

De groene vakken staan op het keuzemenu van netbeheerders

Kabel en/of leiding

“Gewone” kabels en leidingen

Op basis van een gemeentelijke verordening, bijv. een AVOI vergunt een gemeente het leggen en liggen van een kabel of leiding. Aan deze vergunning kan de gemeente voorwaarden stellen.

Kabels en leidingen met een grote waarde

Voor het leggen en liggen van kabels en leidingen kan een gemeente een extra bescherming, naast een vergunning, toevoegen. Het opnemen van de kabel of leiding in een bestemmingsplan, het dubbel bestemmen geeft twee beschermende doelen:

1. Een vergunning op basis van een verordening, bijv. een AVOI regelt de voorwaarden van het leggen en liggen;
2. Opnemen in het bestemmingsplan regelt een bescherming van de strook tegen andere werkzaamheden en het bouwen van gebouwen, assets van een derde partij. Deze extra bescherming is ook een ruimtelijke bescherming, binnen de strook is ook een extra vergunning nodig ter bescherming bij werkzaamheden. Het bestemmingsplan regelt ook het verbod op werkzaamheden in de nabijheid.

Een dubbel bestemming kan voor alle vitale assets bijv. gas, warmte, elektra (vanaf 23KV en de 0,4 Tesla contour), rioolpersleiding, waterleidingen en alle buisleidingen.

Bij een aanpassing in de openbare ruimte is de volgorde eerst het bestemmingsplan aanpassen, dan de vergunning opzeggen, dan de nadeelcompensatieregeling van toepassing verklaren. Deze procedure kost meer tijd en brengt partijen in vroegtijdig stadium tot elkaar waarmee de regierol van de gemeente een prominente rol heeft.

Advies GPKL

Maak gebruik van de gemeentelijk verordeningen om vergunning te verlenen en hieraan voorwaarden te stellen. In geval van een net met hoge waarde kan men deze op te nemen in een bestemmingsplan, met als doel een extra bescherming.

Regel- of schakelkast

Alle bovengrondse objecten, groot of klein, zijn onlosmakelijk verbonden zijn aan het ondergrondse netwerk. Volgens de meeste AVOI's is dit onderdeel van het netwerk en onderdeel van de vergunning/beschikking die de gemeente verleent.

Netbeheerders willen graag de grond kopen of een zakelijk recht om te voorkomen dat zij anders bij ruimtelijke plannen in de openbare ruimte de kosten dragen volgens de beleidsregel nadeelcompensatie. Gemeenten verliezen hun positie bij verkoop of zakelijk recht. De discussie hierover gaat om wie betaalt de kosten en wie houdt de regie.

Advies GPKL

Als gemeenten hun regietaak goed willen uitvoeren is het van belang dat zij altijd eigenaar blijven van de grond. Daarom is het advies om nooit de grond te verkopen of recht van opstal, maar een vergunning te verlenen. Dus één regime voor kabels en leidingen én bovengrondse objecten.

Een veel gebruikt begrip is de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Vrij vertaald is dat de burger niet meer belast wordt dan strikt noodzakelijk. Wat is het dan de impact van de eis van een netbeheerder om voor hun bovengrondse voorzieningen in de openbare ruimte een opstalrecht te claimen voor onbepaalde tijd? Het aanleggen van kabels en leidingen én het plaatsen van bovengrondse voorzieningen wordt betaald uit de verbruikerstarieven, zoals het vastrecht op de energierekening. De netbeheerder schrijft hierop af volgens het Methodebesluit van de ACM. Voor bovengrondse voorzieningen is dit 30 jaar. Indien verplaatsing van deze voorziening na 30 jaar nodig is voor een ruimtelijke inpassing, dan zijn volgens het methode besluit middelen beschikbaar. Bij een opstalrecht voor onbepaalde tijd zijn de kosten voor de gemeente. In dit geval betaalt de burger een dubbele rekening, via en de gemeentelijke belasting én het verbruikerstarief.

Ook een gemeente is gebaat dat dergelijke boven- en ondergrondse voorzieningen voor een lange tijd ongestoord kunnen blijven bestaan. Een opstalrecht is niet het enige middel om dit te realiseren, een vergunning en opnemen in het bestemmingsplan geeft de netbeheerder een prominente positie. Uiteindelijk is het van belang dat gemeenten en netbeheerders hierin gezamenlijk in optrekken bij ruimtelijke inpassingen. Gemeenten die convenanten hebben afgesloten met netbeheerders borgen dit proces in beide organisaties.

Om de druk op de openbare ruimte te beperken kan een gemeente in de Nadere Regels een rangorde vaststellen van voorkeursoplossingen:

- I. Plaatsing in uitgegeven grond en inpandig;
- II. Plaatsing in uitgegeven grond en uitpandig;
- III. Plaatsing in de openbare ruimte onder de grond. .

Kabel Telecom

Voor de aanleg van telecomkabels geldt in openbare gronden een gedoogplicht. Dit betekent dat de gedoogplichtige, de gemeente, de aanleg moet toestaan en niet kan weigeren. Voor telecomkabels kan geen afweging worden gemaakt of een telecomkabel aangelegd mag worden of niet. De gemeente moet namelijk hoe dan ook toestaan dat een telecomkabel wordt aangelegd. De wetgever heeft wel een instrument gecreëerd waarmee de gemeente de publieke belangen bij de aanleg kan borgen; het instemmingsbesluit. Met dit besluit kan de gemeente voorwaarden voor de aanleg van telecomkabels geven. Deze voorschriften kunnen zijn op redenen van:

- Openbare orde;
- Veiligheid;
- Het voorkomen of beperken van overlast;
- De bereikbaarheid;
- Ondergrondse ordening.

Zonder zo'n instemming mag een telecomaandier niet gaan werken. Belangrijk punt hierbij is dat het instemmingsbesluit alleen geldt voor de werkzaamheden van de aanleg en het verval nadat de werkzaamheden zijn voltooid.

Advies GPKL

Maak gebruik van in de wet beschreven redenen om voorwaarden te stellen aan de aanleg van telecomkabels. Dit geeft een gemeente ruimte om haar regierol uit te voeren. De coördinatierol bij Telecom, is vergelijkbaar met de regierol bij nutsbedrijven. Namelijk het afwegen met ander werkzaamheden.

PoP/AoP

Gemeenten hanteren verschillende regelingen. De meest voorkomende zijn instemming, recht van opstal, verkoop grond of een combinatie.

Wettelijke grondslag

De Telecommunicatiewet richt zich niet alleen op de kabel zelf. In deze wet worden telecomkabels namelijk gedefinieerd als *'fysieke geleidingsdraden die bestemd zijn voor de rechtstreekse overdracht van signalen tussen punten en de bij deze fysieke geleidingsdraden behorende ondergrondse ondersteuningswerken, beschermingswerken en signaalinrichtingen, alsmede inrichtingen, bestemd om daarin verbinding tot stand te brengen tussen fysieke geleidingsdraden in, op of boven openbare gronden enerzijds en fysieke geleidingsdraden in gebouwen en daarmee één geheel vormende gronden anderzijds dan wel tussen laatstgenoemde fysieke geleidingsdraden onderling'*.

Hieruit vloeit voort dat een PoP-station < 15 m² en lager dan 3 meter ook onder de noemer telecomkabel valt en de gedoogplicht geldt. Boven deze afmetingen vallen zij ook onder een omgevingsvergunning:

Besluit omgevingsrecht:

Bijlage II. Behorende bij de artikelen 2.3, 2.5a en 2.7

18. Een bouwwerk ten behoeve van een infrastructurele of openbare voorziening, voor zover het betreft:

1°. niet hoger dan 3 m, en

2°. de oppervlakte niet meer dan 15 m²

Advies GPKL

Het verlenen van een instemmingsbesluit (naast een omgevingsvergunning bij > 15 m²) is daarom het juiste instrument.

Een recht van opstal, verkoop van grond etc. is juridisch overbodig. Netbeheerders wensen dit vaak vanwege de hoge investeringskosten en men liever niet kosteloos wil verplaatsen op verzoek van de gedoogplichten. Tegelijkertijd kan dit de rol van de gemeente als inrichter en hoeder en regisseur van de openbare ruimte doorkruisen. Hoewel voor goede bovengrondse inpassing de limitatieve lijst lijkt te ontbreken erkennen telecompactijen de wettelijke gemeentelijk rol.

Om de druk op de openbare ruimte te beperken kan een gemeente in de Nadere Regels een rangorde vaststellen van voorkeursoplossingen, zie Regel- of Schakelkasten:

Geen nuts of telecom

Een netwerk met bijbehorende bovengrondse objecten, wat niet een asset is van geregistreerde netbeheerders, is gelijk te stellen aan een particulier netwerk. Mogelijk zijn deze in het verleden vergund.

In de gemeentelijke verordeningen zitten nog hiaten over particulier netwerken. Als hoeder van de openbare ruimte zal een gemeenten eisen willen stellen aan kwaliteit van het materiaal en de uitvoering van de werkzaamheden. Alleen in een vergunning is dit goed en veilig te borgen en geeft duidelijkheid over de status van deze assets.

Advies GPKL

In de gemeentelijke verordeningen zitten nog hiaten over particulier kabels en leidingen. Als hoeder van de openbare ruimte zal een gemeenten eisen willen stellen aan kwaliteit van het materiaal en de uitvoering van de werkzaamheden. Alleen in een vergunning is dit goed en veilig te borgen. Een gemeente mag de vergunningaanvraag weigeren!

In de vergunningsvoorwaarden op nemen dat de revisie wordt geleverd aan geregistreerde netbeheerder die de kabel/leiding bijvoorbeeld registreert in een aparte kaartlaag en deze informatie meeneemt in een KLIC-melding.

- Hiervoor rekent deze netbeheerder redelijke kosten;
- De eigendomssituatie met notarieel worden ingeschreven *onder aanleveren van de verleende vergunning van het bovengrondse object*;
- De leiding staat geregistreerd als “Particulier”, met mogelijk als toevoeging contactgegevens van de eigenaar of rechtsopvolger indien deze tijdens voor de levensduur eigenaar zal blijven.

In het kader van BW 5:20 lid 2 is dan duidelijk dat de bevoegd aanlegger het eigendom heeft, dat is voor veel private partijen vaak niet helder en daarom vragen ze om een RvO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).

Aanvullingen

Onze Nadere Regels zijn te vinden via [deze link](#) voor 'Nuts' en [deze link](#) voor "Telecom".
Daarin staat resp. in artikel 5 en artikel 3.8 iets over de voorkeursoplossingen van
Ondersteuningswerken (waaronder trafo's, gasstations en Pop's)